ATODLEN 1

Rheoliad 8

SWYDDOGAETHAU NAD YDYNT I FOD YN GYFRIFOLDEB I FWRDD AWDURDOD

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
A. Swyddogaethau sy'n ymwneud â chynllunio gwlad a thref a rheoli datblygu	
1. Y pŵer i benderfynu ar gais am ganiatâd ganiatâd cynllunio.	Adrannau 70(1)(a) a (b) a 72 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p.8)(**1**).
2. Y pŵer i benderfynu ar geisiadau am ddatblygu tir heb gydymffurfio ag amodau a osodwyd o'r blaen.	Adran 73 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
3. Y pŵer i roi caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sydd eisoes wedi'i gyflawni.	Adran 73A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**2**).
4. Y pŵer i wrthod penderfynu ar gais am ganiatâd cynllunio.	Adran 70A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**3**).
5. Dyletswyddau sy'n ymwneud â gwneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio.	Adrannau 69, 76 a 92 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 ac Erthyglau 8, 10 i 13, 15 i 22, 25 a 26 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Ddatblygu Gyffredinol) 1995 (O.S. 1995/419) a chyfarwyddiadau a wneir odanynt.
6. Y pŵer i benderfynu ar gais am ganiatâd cynllunio a wneir gan awdurdod lleol, ar ei ben ei hun neu ar y cyd â pherson arall.	Adran 316 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 a Rheoliadau Cyffredinol Cynllunio Gwlad a Thref 1992 (O.S. 1992/1492)(**4**)).
7. Y pŵer i wneud penderfyniadau, i roi cymeradwyaethau ac i gytuno ar faterion penodol eraill sy'n ymwneud ag arfer hawliau datblygu a ganiateir.	Rhannau 6, 7, 11, 17, 19, 20, 21 i 24, 30 a 31 o Atodlen 2 i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (O.S. 1995/418).
8. Y pŵer i wneud cytundeb sy'n rheoleiddio datblygu tir neu ddefnyddio tir.	Adran 106 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
9. Y pŵer i roi tystysgrif o ddefnydd neu ddatblygiad cyfreithlon presennol neu arfaethedig.	Adrannau 191(4) a 192(2) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**5**).
10. Y pŵer i gyflwyno hysbysiad cwblhau.	Adran 94(2) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990

(**1**) Adran 70(1)(a) a (b) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p.8).
(**2**) Mewnosodwyd adran 73A gan Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991 (p.34), Atodlen 7, paragraff 8.
(**3**) Mewnosodwyd adran 70A gan Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991, adran 17.
(**4**) Amnewidiwyd adran 316 gan adran 20 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991. Yr offerynnau diwygio perthnasol yw O.S. 1992/1982 a 1998/2800.
(**5**) Amnewidiwyd adrannau 191 a 192 gan adran 10 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
11. Y pŵer i roi cydsyniad i arddangos hysbysebion.	Adran 220 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 a Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoli Hysbysebion) 1992(**6**).
12. Y pŵer i awdurdodi mynd ar dir.	Adran 196A o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**7**)
13. Y pŵer i'w gwneud yn ofynnol rhoi'r gorau i ddefnyddio tir.	Adran 102 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
14. Y pŵer i gyflwyno hysbysiad torri rheolau cynllunio, hysbysiad torri amod neu hysbysiad stop.	Adrannau 171C, 187A a 183(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**8**).
15. Y pŵer i roi hysbysiad gorfodi.	Adran 172 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**9**)).
16. Y pŵer i wneud cais am waharddeb i atal torri rheol cynllunio.	Adran 187B o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(**10**).
17. Y pŵer i benderfynu ar geisiadau am gydsyniad sylweddau peryglus, a phwerau cysylltiedig.	Adrannau 9(1) a 10 o Ddeddf Cynllunio (Sylweddau Peryglus) 1990 (p. 10).
18. Y ddyletswydd i benderfynu ar amodau y mae hen ganiatadau mwyngloddio, caniatadau cynllunio perthnasol sy'n ymwneud â safleoedd cwsg neu safleoedd gweithredol Rhan I neu II, neu ganiatadau mwynol sy'n ymwneud â safleoedd mwyngloddio, yn ôl fel y digwydd, i fod yn ddarostyngedig iddynt.	Paragraff 2(6)(a) o Atodlen 2 i Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991, paragraff 9(6) o Atodlen 13 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25) a pharagraff 6(5) o Atodlen 14 i'r Ddeddf honno.
19. Y pŵer i'w gwneud yn ofynnol bod tir yn cael ei gynnal yn iawn.	Adran 215(1) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
20. Y pŵer i benderfynu ar gais am gydsyniad adeilad rhestredig, a phwerau cysylltiedig.	Adrannau 16(1) a (2), 17, 27(2) a 33(1) o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 (p.9).
21. Y pŵer i benderfynu ar geisiadau am gydsyniad ardal gadwraeth.	Adran 16(1) o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990, fel y'i cymhwysir gan adran 74(3) o'r Ddeddf honno(**11**)).
22. Dyletswyddau sy'n ymwneud â cheisiadau am gydsyniad adeilad rhestredig a chydsyniad ardal gadwraeth.	Adrannau 13(1) a 14(1) a (4) o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth)1990 a rheoliadau 3 i 6 ac 13 o

(**6**) O.S. 1992/666, y ceir diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**7**) Mewnosodwyd adran 196A gan adran 11 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991. I gael yr amgylchiadau y gall yr hawl gael ei harfer odanynt, gweler adrannau 196A i 196C o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
(**8**) Mewnosodwyd adrannau 171C a 187A gan adrannau 1 a 2 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991. Amnewidiwyd is-adrannau (1) i (5A) o adran 183 gan adran 9 o Ddeddf Cynllunio Gwlad ac Iawndal 1991.
(**9**) Amnewidiwyd adran 172 gan adran 5 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991.
(**10**) Mewnosodwyd adran 187B gan adran 3 o Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991.
(**11**) Gweler hefyd Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 (O.S. 1990/1519), y ceir diwygiadau iddynt nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
	Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 a pharagraff 127 o gylchlythyr y Swyddfa Gymreig 61/96 Cynllunio a'r Amgylchedd Hanesyddol; Adeiladau Hanesyddol ac Ardaloedd Cadwraeth.
23. Y pŵer i gyflwyno hysbysiad cadw adeilad, a phwerau cysylltiedig.	Adrannau 3(1) a 4(1) o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990.
24. Y pŵer i roi hysbysiad gorfodi mewn perthynas â dymchwel adeilad sydd heb ei restru mewn ardal gadwraeth.	Adran 38 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990.
25. Pwerau i gaffael adeilad rhestredig y mae angen ei drwsio a chyflwyno hysbysiad trwsio.	Adrannau 47 a 48 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990.
26. Y pŵer i wneud cais am waharddeb mewn perthynas ag adeilad rhestredig.	Adran 44A o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990(**12**).
27. Y pŵer i wneud gwaith brys.	Adran 54 o Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990.
28. pŵer yn gysylltiedig â gweithio mwynau.	Atodlen 9 i Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
29. pŵer yn gysylltiedig â llwybrau troed a llwybrau ceffylau.	Adran 257 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
30. pŵer ynghylch tystysgrifo datblygiadau amgen priodol.	Adran 17 o Ddeddf Iawndal Tir 1960 (p.33).
31. Y pŵer i gyflwyno gorchmynion prynu.	Adrannau 137—144 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
32. Pwerau yn gysylltiedig â hysbysiadau malltod.	Adrannau 149—171 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
33. Y pŵer i awdudrdodi codi camfeydd etc ar lwybrau troed a llwybrau ceffylau.	Adran 147 o Ddeddf Priffyrdd 1980 (p.66).
B. Swyddogaethau trwyddedu a chofrestru (i'r graddau nad oes unrhyw baragraff arall yn yr Atodlen hon yn ymdrin â hwy)	
1. Y pŵer i roi trwyddedau sy'n awdurdodi defnyddio tir yn safle carafanau ("trwyddedau safle").	Adran 3(3) o Ddeddf Safleoedd Carafanau a Rheoli Datblygu 1960 (p. 62).
2. Y pŵer i drwyddedu defnyddio anheddau symudadwy a safleoedd gwersylla.	Adran 269(1) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd 1936 (p.49).

(**12**) Mewnosodwyd adran 44A gan Ddeddf Cynllunio ac Iawndal 1991 (p.34) Atodlen 3, paragraff 7.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
3. Y pŵer i drwyddedu cerbydau hacni a cherbydau hurio preifat.	(a) (a) o ran cerbydau hacni, Deddf Cymalau Heddluoedd Tref 1847 (10 &11 Vict. p.89), fel y'i hestynnwyd gan adran 171 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd 1875 (38 & 39 Vict. p.55), ac adran 15 o Ddeddf Trafnidiaeth 1985 (p.67); ac adrannau 47, 57, 58, 60 a 79 o Ddeddf Llywodraeth Lleol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 (p.57); (b) o ran cerbydau hurio preifat, adrannau 48,57,58,60. a 79 o Ddeddf Llywodraeth (Darpariaethau Amrywiol) 1976
4. Y pŵer i drwyddedu gyrrwyr cerbydau hacni a cherbydau hurio preifat.	Adrannau 51, 53, 54, 59, 61 a 79 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976
5. Y pŵer i drwyddedu gweithredwyr cerbydau hacni a cherbydau hurio preifat.	Adrannau 55 i 58, 62 a 79 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.
6. Y pŵer i gofrestru hyrwyddwyr pyllau.	Atodlen 2 i Ddeddf Betio, Gamblo a Loteriau 1963 (p.2)(**13**).
7. Y pŵer i roi trwyddedau betio ar gyfer traciau.	Atodlen 3 i Ddeddf Betio, Gamblo a Loteriau 1963(**14**).
8. Y pŵer i drwyddedu cynlluniau betio ar gyfer traciau ar y cyd â'i gilydd.	Atodlen 5ZA i Ddeddf Betio, Gamblo a Loteriau 1963 (**15**).
9. Y pŵer i roi trwyddedau mewn perthynas â safleoedd sydd â pheiriannau chwarae.	Atodlen 9 i Ddeddf Gamblo 1968 (p. 65)(**16**)).
10. Y pŵer i gofrestru cymdeithasau sy'n dymuno hybu loteriau.	Atodlen 1 i Ddeddf Loteriau a Difyrion 1976 (p. 32)(**17**).
11. Y pŵer i roi trwyddedau mewn perthynas â safleoedd lle darperir difyrion â gwobrau.	Atodlen 3 i Ddeddf Betio, Gamblo a Loteriau 1976 (**18**)).
12. Y pŵer i roi trwyddedau sinema a thrwyddedau clybiau sinema.	Adran 1 o Ddeddf Sinemâu 1985 (p. 13).
13. Y pŵer i roi trwyddedau theatr.	Adrannau 12 i 14 o Ddeddf Theatrau 1968 (p. 54)(**19**).

(**13**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**14**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**15**) Mewnosodwyd Atodlen 5ZA gan O.S. 1995/3231, erthygl 5(6).
(**16**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**17**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**18**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**19**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, adran 204(6) a Deddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980, adran 1(6), Atodlen 6 paragraff 11 ac Atodlen 34, Rhan VI.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
14. Y pŵer i roi trwyddedau adloniant.	Adran 12 o Ddeddf Plant a Phersonau Ifanc 1933 (p. 12), adran 79 o Ddeddf Trwyddedu 1964 (p. 26), adrannau 1 i 5 a 7 o Ddeddf Lleoedd Adloniant Preifat (Trwyddedu) 1967 (p. 19) a Rhannau I a II o'r Atodlen iddi, a Rhan I o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 (p. 30) ac Atodlenni 1 a 2 iddi.
15. Y pŵer i drwyddedu siopau rhyw a sinemâu rhyw.	Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982, adran 2 ac Atodlen 3.
16. Y pŵer i drwyddedu perfformiadau hypnotiaeth.	Deddf Hypnotiaeth 1952 (p.46).
17. Y pŵer i drwyddedu safleoedd ar gyfer Adrannau 13 i 17 o Ddeddf Llywodraeth electrolysis.	Adrannau 13 i 17 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982.
18. Y pŵer i drwyddedu cychod pleser a llongau pleser.	Adran 94 o Ddeddf Diwygio Deddfau Iechyd y Cyhoedd 1907 (p. 53)(**20**).
19. Y pŵer i drwyddedu masnachu mewn marchnadoedd ac ar y stryd.	Rhan III o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 ac Atodlen 4 iddi.
20. Y pŵer i drwyddedu caffis nos a siopau prydau parod.	Adran 2 o Ddeddf Tai Lluniaeth Hwyr y Nos 1969 (p. 53)(**21**).
21. Y ddyletswydd i gadw rhestr o bersonau sydd â'r hawl i werthu gwenwynau nad ydynt yn feddyginiaeth.	Adrannau 3(1)(b)(ii), 5, 6 ac 11 o Ddeddf Gwenwynau 1972 (p. 66)(**22**)).
22. Y pŵer i drwyddedu delwyr helgig a lladd a gwerthu helgig.	Adrannau 5, 6, 17, 18 a 21 i 23 o Ddeddf Hela 1831 (p. 32); adrannau 2 i 16 o Ddeddf Trwyddedu Helgig 1860 (p. 90), adran 4 o Ddeddf Tollau Cartref a Chyllid y Wlad 1883 (p. 10), adrannau 12(3) a 27 o Ddeddf Llywodraeth Lleol 1874 (p. 73), ac adran 213 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (p. 70).
23. Y pŵer i gofrestru a thrwyddedu safleoedd ar gyfer paratoi bwyd.	Adran 19 o Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990 (p. 16).
24. Y pŵer i drwyddedu iardiau sgrap.	Adran 1 o Ddeddf Delwyr Metel Sgrap 1964 (p.69).

(**20**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1974, (p.7), Atodlen 6, paragraff 1, adran 18 o Ddeddf Llywodraeth Leol, (Darpariaethau Amrywiol) 1976 (p.57) ac adran 186 o Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980 (p.65). Amnewidiwyd adran 94(8) gan Orchymyn Dadreoleiddio (Deddf Diwygio Deddfau Iechyd y Cyhoedd) 1997 (O.S. 1997/1187).
(**21**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, adran 204(9).
(**22**) Diwygiwyd adran 5 gan Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980, Atodlen 6, paragraff 13(1).

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
25. Y pŵer i roi, diwygio neu amnewid tystysgrifau diogelwch (cyffredinol neu arbennig) ar gyfer meysydd chwaraeon.	Deddf Diogelwch Meysydd Chwaraeon 1975 (p. 52)(**23**).
26. Y pŵer i roi, dileu, diwygio neu amnewid tystysgrifau diogelwch ar gyfer eisteddleoedd rheoledig mewn meysydd chwaraeon.	Rhan III o Ddeddf Diogelwch Rhag Tân a Diogelwch Lleoedd Chwaraeon 1987 (p.27).
27. Y pŵer i roi trwyddedau tân.	Adran 5 o Ddeddf Rhagofalon Tân 1971 (p.40)
28. Y pŵer i drwyddedu safleoedd ar gyfer bridio cwn.	Adran 1 o Ddeddf Bridio Cwn 1973 (p. 60) ac adran 1 o Ddeddf Bridio a Gwerthu Cwn (Lles) 1999 (p. 11).
29. Y pŵer i drwyddedu siopau anifeiliaid anwes a sefydliadau eraill lle caiff anifeiliaid eu bridio neu eu cadw er mwyn cynnal busnes.	Adran 1 o Ddeddf Anifeiliaid Anwes 1951 (p. 35)(**24**); adran 1 o Ddeddf Sefydliadau Byrddio Anifeiliaid 1963(p. 43)(**25**); Deddf Sefydliadau Marchogaeth 1964 a 1970 (1964 p. 70 a 1970 c. 70)(**26**)); adran 1 o Ddeddf Bridio Cwn 1973 (p. 60)(**27**), ac adrannau 1 ac 8 o Ddeddf Bridio a Gwerthu Cwn (Lles) 1999.
30. Y pŵer i gofrestru hyfforddwyr ac arddangoswyr anifeiliaid.	Adran 1 o Ddeddf Anifeiliaid Perfformio (Rheoleiddio) 1925 (p.38)(**28**)).
31. Y pŵer i drwyddedu sŵau.	Adran 1 o Ddeddf Trwyddedu Sŵau 1981 (p.37)(**29**).
32. Y pŵer i drwyddedu anifeiliaid gwyllt	Adran 1 o Ddeddf Anifeiliaid Gwyllt Peryglus (p.38).
33. Y pŵer i drwyddedu iardiau naceriaid.	Adran 4 o Ddeddf Lladd-dai 1974. Gweler hefyd Orchymyn Sgil-gynhyrchion Anifeiliaid 1999 (O.S. 1999/646).
34. Y pŵer i drwyddedu cyflogi plant.	Rhan II o Ddeddf Plant a Phersonau Ifanc 1933 (p.33), is-ddeddfau a wneir o dan y Rhan honno, a Rhan II o Ddeddf Plant a Phersonau Ifanc 1963 (p.37).
35. Y pŵer i gymeradwyo safleoedd ar gyfer gweinyddu priodasau.	Rhan 46A o Ddeddf Priodasau 1949 (p. 76) a Rheoliadau Priodasau (Safleoedd a Gymeradwywyd) 1995 (O.S. 1995/510)(**30**).

(**23**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Diogelwch Tân a Diogelwch Lleoedd Chwaraeon 1987 (p.27). Gweler, yn benodol, Ran II o'r Ddeddf honno ac Atodlen 2 iddi.
(**24**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1974, adran 42 ac Atodlen 8.
(**25**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1974, Atodlen 6, paragraff 17 a chan Ddeddf Diogelu Anifeiliaid (Diwygio) 1988 (p.29), adran 3(2) a (3) a'r Atodlen.
(**26**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1974, adran 35(1) a (2) ac Atodlen 6, paragraff 18 a chan Ddeddf Diogelu Anifeiliaid (Diwygio) 1988, adran 3(2) a (3) a'r Atodlen.
(**27**) Diwygiwyd adran 1 gan Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980, adran 1(6), Atodlen 6, Atodlen 34, paragraff 15 a chan Ddeddf Diogelu Anifeiliaid (Diwygio) 1988, adran 3(2) a (3) a'r Atodlen.
(**28**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1974, adrannau 35(1) a (2) a 42, Atodlen 6, paragraff 2(1) ac Atodlen 8.
(**29**) A ddiwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol, Cynllunio a Thir 1980, Atodlen 6, paragraff 6, a chan adran 3 o Ddeddf Ddiogelu Anifeiliaid (Diwygio) 1988.
(**30**) Mewnosodwyd adran 46A gan adran 1 o Ddeddf Priodasau 1994 (p.34).

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
36. Y pŵer i gofrestru tir comin neu lawntiau trefi neu bentrefi, ac eithrio os yw'r pŵer yn arferadwy ar gyfer rhoi effaith i'r canlynol yn unig— (a) cyfnewid tiroedd y mae gorchymyn o dan adran 19(3) o Ddeddf Caffael Tir 1981 (p.67) neu baragraff 6(4) o Atodlen 3 iddi yn effeithio arnynt; neu (b) gorchymyn o adran adran 147 o Ddeddf Amgáu Tiroedd 1845 (p. 8 a 9 Vict. p.118).	Rheoliad 6 o Reoliadau Cofrestru Tiroedd Comin (Tiroedd Newydd) 1969 (O.S. 1969/1843).
37. Y pŵer i gofrestru amrywiadau ar hawliau comin.	Rheoliad 29 o Reoliadau Cofrestru Tiroedd Comin (Cyffredinol) 1966 (O.S. 1966/1471)(**31**).
38. Y pŵer i drwyddedu personau i gasglu ar gyfer achosion elusennol ac achosion eraill.	Adran 5 o Ddeddf yr Heddlu, Ffatrïoedd etc. (Darpariaethau Amrywiol) 1916 (p.31) ac adran 2 o Ddeddf Casglu o Dŷ i Dŷ 1939 (p. 44)(**32**).
39. Y pŵer i roi cydsyniad ar gyfer gweithredu uchelseinydd.	Atodlen 2 i Ddeddf Sŵn a Niwsans Statudol 1993 (p.40).
40. Y pŵer i roi trwydded ar gyfer gweithfeydd stryd.	Adran 50 o Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gweithfeydd Stryd 1991 (p.22).
41. Y pŵer i drwyddedu asiantaethau ar gyfer cyflenwi nyrsys.	Adran 2 o Ddeddf Asiantaethau Nyrsys 1957 (p.16).
42. Y pŵer i roi trwyddedau ar gyfer symud moch.	Erthygl 12 o Orchymyn Moch (Cofnodion, Adnabod a Symud) 1995 (O.S. 1995/11).
43. Y pŵer i drwyddedu gwerthu moch.	Erthygl 13 o Orchymyn Moch (Cofnodion, Adnabod a Symud) 1995.
44. Y pŵer i drwyddedu canolfannau casglu ar gyfer symud moch.	Erthygl 14 o Orchymyn Moch (Cofnodion, Adnabod a Symud) 1995.
45. Y pŵer i roi trwydded i symud gwartheg o farchnad.	Erthygl 5(2) o Reoliadau Adnabod
46. Y pŵer i ganiatáu gosod sgip adeiladwr ar briffordd.	Adran 139 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
47. Y pŵer i drwyddedu plannu, cadw a chynnal coed etc. ar ran o'r briffordd.	Adran 143 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
48. Y pŵer i drwyddedu gweithfeydd mewn perthynas ag adeiladau etc. sy'n rhwystro'r briffordd.	Adran 169 o Ddeddf Priffyrdd 1980.

(**31**) A ddiwygiwyd gan O.S. 1968/658.
(**32**) A ddiwygiwyd gan adran 22 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 (p.30).

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
49. Y pŵer i gydsynio i ollyngiadau neu gloddiadau mewn strydoedd.	Adran 171 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
50. Y pŵer i hepgor y rhwymedigaeth i godi palis neu ffens.	Adran 172 o o Ddeddf Priffyrdd 1980.
51. Y pŵer i gyfyngu ar osod rheiliau, trawstiau etc. dros briffyrdd.	Adran 178 o o Ddeddf Priffyrdd 1980.
52. Y pŵer i gydsynio i adeiladu selerydd etc. o dan y stryd.	Adran 179 o Ddeddf Priffyrdd 1980(**33**).
53. Y pŵer i gydsynio i wneud agoriadau i selerydd etc. o dan strydoedd, a goleuadau ac awyryddion ar y pafn.	Adran 180 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
54. Y pŵer i ganiatáu defnyddio rhannau o adeiladau ar gyfer storio selwloid.	Adran 1 o Ddeddf Ffilm Selwloid a Sinematograff 1922 (p.35).
55. Y pŵer i gymeradwyo safleoedd cynhyrchion cig.	Rheoliadau 4 a 5 o Reoliadau Cynhyrchion Cig (Hylendid) 1994 (O.S. 1994/3082)(**34**).
56. Y pŵer i gymeradwyo safleoedd i gynhyrchu briwgig neu baratoadau cig.	Rheoliad 4 o Reoliadau Briwgig a Pharatoadau Cig (Hylendid) 1995 (O.S. 1995/3205).
57. Y pŵer i gymeradwyo sefydliadau llaeth.	Rheoliadau 6 a 7 o Reoliadau Cynhyrchion Llaeth (Hylendid 1995 (O.S. 1995/1086)(**35**).
58. Y pŵer i gymeradwyo sefydliadau cynhyrchion wyau.	Rheoliad 5 o Reoliadau Cynhyrchion Wyau 1993 (O.S. 1993/1520).
59. Y pŵer i roi trwyddedau i siopau cigyddion manwerthol sy'n cyflawni gweithrediadau masnachol mewn perthynas â chig amrwd sydd heb ei lapio ac sy'n gwerthu neu'n cyflenwi cig amrwd a bwydydd sy'n barod i'w bwyta.	Rheoliadau Diogelwch Bwyd (Hylendid) Bwyd yn Gyffredinol) (Siopau Cigyddion) (Diwygio) (Cymru) 2000 (O.S. 2000/3341(**36**)).
60. Y pŵer i gymeradwyo safleoedd cynhyrchion pysgod.	Rheoliad 24 o Reoliadau Diogelwch Bwyd (Cynhyrchion Pysgodfeydd a Physgod Cregyn Byw) (Hylendid) 1998 (O.S. 1998/994).
61. Y pŵer i gymeradwyo canolfannau dosbarthu neu ganolfannau puro.	Rheoliad 11 o Reoliadau Diogelwch Bwyd (Cynhyrchion Pysgodfeydd a Physgod Cregyn Byw) (Hylendid) 1998.
62. Y pŵer i gofrestru llongau pysgota y mae perdys neu fwlysgiaid yn cael eu coginio arnynt.	Rheoliad 21 o Reoliadau Diogelwch Bwyd (Cynhyrchion Pysgodfeydd a Physgod Cregyn Byw) (Hylendid) 1998.

(**33**) A ddiwygiwyd gan adran 22 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 (p.30).
(**34**) A ddiwygiwyd gan reoliad 2 o Reoliadau Cynhyrchion Cig (Hylendid) (Diwygiadau) 1999 (O.S. 1999/683).
(**35**) A ddiwygiwyd gan O.S. 1996/699.
(**36**) Mae'r rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelwch Bwyd (Diogelwch Bwyd yn Gyffredinol) 1995 (O.S. 1995/1763).

(1) Y Swyddogaeth	(2) Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol
63. Y pŵer i gymeradwyo llongau ffatri a sefydliadau cynhyrchion pysgodfeydd.	Rheoliad 24 o Reoliadau Diogelwch Bwyd (Cynhyrchion Pysgodfeydd a Physgod Cregyn Byw) (Hylendid) 1998.
64. Y pŵer i gofrestru marchnadoedd ocsiwn a marchnadoedd cyfanwerthu.	Rheoliad 26 o Reoliadau Diogelwch Bwyd (Cynhyrchion Pysgodfeydd a Physgod Cregyn Bwyd (Hylendid) 1998.
65. Y ddyletswydd i gadw cofrestr o safleoedd busnesau bwyd.	Rheoliad 5 o Reoliadau Safleoedd Bwyd (Cofrestru) 1991 (O.S. 1991/2828).
66. Y pŵer i gofrestru safleoedd busnesau bwyd.	Adran 19 o Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990 (p.16) a Rheoliad 9 o Reoliadau Safleoedd Bwyd (Cofrestru) 1991.
C. Swyddogaethau sy'n ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gwaith	
Swyddogaethau o dan unrhyw un o'r "darpariaethau statudol perthnasol" o fewn ystyr Rhan I (iechyd, diogelwch a lles mewn cysylltiad â gwaith, a rheoli sylweddau peryglus) o Ddeddf Iechyd a Diogewlch yn y Gwaith etc. 1974, i'r graddau y mae'r swyddogaethau hynny'n cael eu cyflawni heblaw yn rhinwedd swyddogaeth yr awdurdod fel cyflogwr.	Rhan I o Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc. 1974 (p. 37)(**37**).
CH. Swyddogaethau sy'n ymwneud ag etholiadau	
1. Y ddyletswydd i benodi swyddog cofrestru etholiadol.	Adran 8(2) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (p. 2)(**38**).
2. Y pŵer i ddyrannu swyddogion mewn perthynas ag angenrheidiau'r swyddog cofrestru.	Adran 52(4) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.
3. Y pŵer i ddileu cynghorau cymuned.	Adran 28 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
4. Y pŵer i wneud gorchmynion ar gyfer grwpio cymunedau	Adran 29 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972
5. Y pŵer i wneud gorchmynion i ddileu grwpiau a gwahanu cynghorau cymuned oddi wrth grwpiau.	Adran 29A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
6. Y ddyletswydd i benodi swyddog canlyniadau ar gyfer etholiadau llywodraeth leol.	Adran 35 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.

(**37**) I gael y diffiniad o "y darpariaethau statudol perthnasol" gweler adran 53(1) o Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc 1974. Gweler hefyd y diffiniadau o "the existing statutory provisions" a "health and safety regulations" yn adran 53(1) ac, o ran "health and safety regulations", adran 15(1) o'r Ddeddf honno a amnewidiwyd gan Ddeddf Diogelu Cyflogaeth 1975 (p.71), Atodlen 15, paragraff 5.
(**38**) Amnewidiwyd is-adran (4) o adran 52 gan Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1985 (p.50), Atodlen 4.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
7. Y ddyletswydd i roi cymorth yn etholiadau'r Senedd Ewropeaidd.	Paragraff 4(3) a (4) o Atodlen 1 i Ddeddf Etholiadau Senedd Ewrop 1978 (p. 10)(**39**).
8. Y ddyletswydd i rannu'r etholaeth yn rhanbarthau pleidleisio.	Adran 18 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.
9. Y pŵer i rannu adrannau etholiadol yn rhanbarthau pleidleisio mewn etholiadau llywodraeth leol.	Adran 31 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.
10. Pwerau mewn perthynas â chynnal etholiadau.	Adran 39(4) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983
11. Y pŵer i dalu costau a dynnir yn briodol gan swyddogion cofrestru etholiadol.	Adran 54 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.
12. Y pŵer i lenwi lleoedd gwag os na cheir digon o enwebiadau.	Adran 21 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1985.
13. Y ddyletswydd i ddatgan bod yna le gwag mewn swydd mewn rhai achosion.	Adran 86 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
14. Y ddyletswydd i roi hysbysiad cyhoeddus o le gwag achlysurol.	Adran 87 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
15. Y pŵer i wneud penodiadau dros dro i gynghorau cymuned.	Adran 91 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
16. Y pŵer i benderfynu ffioedd ac amodau ar gyfer rhoi copïau o ddogfennau etholiadol neu ddarnau allan ohonynt.	Rheol 48(3) o Reolau Etholiadau Lleol (Prif Ardaloedd) 1986 (O.S. 1986/2214) a Rheol 48(3) o Reolau Etholiadau Lleol (Plwyfi a Chymunedau) 1986 (O.S. 1986/2215).
17. Y pŵer i gyflwyno cynigion i'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer gorchymyn o dan adran 10 (cynlluniau peilot ar gyfer etholiadau lleol yng Nghymru a Lloegr) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 2000.	Adran 10 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 2000 (p. 2).
18. Swyddogaethau etholiadol amrywiol o dan Ran II, OS 1999/450.	Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) 1999, OS 1999/450.
D. Swyddogaethau sy'n ymwneud ag enw a statws ardaloedd ac unigolion	
1. Y pŵer i newid enw sir, neu enw bwrdeistref sirol	Adran 74 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
2. Y pŵer i newid enw cymuned.	Adran 76 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
3. Y pŵer i roi teitl henadur mygedol neu i dderbyn rhywun yn henadur mygedol.	Adran 249 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

(**39**) A ddeddfwyd yn wreiddiol fel Deddf Etholiadau Cynulliad Ewrop 1978 a'i hailenwi yn rhinwedd adran 3 o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd (Diwygio) 1986 (p.58). Amnewidiwyd Atodlen 1 gan Ddeddf Etholiadau Senedd Ewrop 1999 (p.1), Atodlen 2.

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
4. Y pŵer i ddeisebu o blaid siarter i roi statws bwrdeistref sirol.	Adran 245A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
DD. Y pŵer i wneud, diwygio, diddymu neu ail-ddeddfu is-ddeddfau	Unrhyw ddarpariaeth mewn unrhyw ddeddfiad (gan gynnwys Deddf leol), pryd bynnag y cafodd ei phasio, ac Adran 14 o Ddeddf Dehongli 1978 (p.30)(**40**).
E. Y pŵer i hybu neu i wrthwynebu Mesurau lleol neu bersonol.	Adran 239 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
F. Swyddogaethau sy'n ymwneud â phensiynau etc.	
1. Swyddogaeth sy'n ymwneud â phensiynau llywodraeth leol, etc.	Rheoliadau o dan adran 7, 12 neu 24 o Ddeddf Blwydd-dâl 1972 (p. 11)(**41**).
2. Swyddogaethau o dan Gynllun Pensiwn Dynion Tân sy'n ymwneud â phensiynau, etc, mewn perthynas â phersonau a gyflogir yn aelodau o frigadau tân a gynhelir yn unol ag adran 4 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân 1947.	Adran 26 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân 1947 (10 ac 11 Geo.6 p. 41)(**42**).
FF. Swyddogaethau amrywiol	
1. Y pŵer i greu llwybrau troed a llwybrau ceffylau.	Adrannau 25 a 26 o Ddeddf Priffyrdd 1980 (p. 66).
2. Y pŵer i gau llwybrau troed a llwybrau ceffylau.	Adran 118 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
3. Y pŵer i wyro llwybrau troed a llwybrau ceffylau.	Adran 119 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
4. Y ddyletswydd i ddatgan a diogelu hawliau i'r cyhoedd ddefnyddio a mwynhau priffyrdd.	Adran 130 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
5. Pwerau sy'n ymwneud â symud pethau a ollyngwyd ar briffyrdd mewn modd sy'n eu gwneud yn niwsans.	Adran 149 o Ddeddf Priffyrdd 1980.
6. Y ddyletswydd i barhau i adolygu map a datganiad diffiniol.	Adran 53 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (p. 69).
7. Y ddyletswydd i ailddosbarthu ffyrdd a ddefnyddir fel llwybrau cyhoeddus.	Adran 54 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981
8. Y ddyletswydd i gymeradwyo datganiad awdurdod o'i gyfrifon, ei incwm, a'i wariant	Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 1996 (O.S. 1996/590(**43**)).

(**40**) Mae adran 14 o Ddeddf Dehongli 1978 yn cael ei chymhwyso at is-ddeddfau a wneir o dan Adran 235 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 gan adran 22(1) o Ddeddf Dehongli 1978 a pharagraff 3 o Ran 1 o Atodlen 2 iddi.
(**41**) O ran adran 7 gweler hefyd adran 99 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (p.22). Diwygiwyd adran 12 o Ddeddf Blwydd-dâl 1972 gan adran 10 o Ddeddf Pensiynau (Darpariaethau Amrywiol) 1990 (p.7).
(**42**) Y ceir diwygiadau iddi nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
(**43**) A wnaed o dan adran 23 (rheoliadau ynghylch cyfrifon) o Ddeddf Cyllid Llyodraeth Leol 1982 (p.32) fel y'i diwygiwyd gan adran 27 o Ddeddf y Comisiwn Archwilio 1998 (p.18).

(1) **Y Swyddogaeth**	**(2)** **Y Ddarpariaeth mewn Deddf neu Offeryn Statudol**
a'i fantolen neu ei gofnod o dderbyniadau a thaliadau (yn ôl fel y digwydd).	
9. Swyddogaethau sy'n ymwneud â physgodfeydd môr.	Adrannau 1, 2, 10 a 19 o Ddeddf Rheoleiddio Pysgodfeydd Môr 1966 (p. 38).
10. Pwerau sy'n ymwneud â chadw coed.	Adrannau 197 i 214D o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 a Rheoliadau Coed 1999 (OS. 1999/1892).
11. Pwerau sy'n ymwneud â diogelu gwrychoedd pwysig.	Rheoliadau Gwrychoedd1997 (O.S. 1997/1160).
12. Y pŵer i wneud gorchymyn calchbalmant.	Adran 34(2) o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (p. 69).
13. Y pŵer i wneud rheolau sefydlog.	Adran 106 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972(**44**) a pharagraff 42 i Atodlen 12 iddi.
14. Y pŵer i benodi staff.	Adran 112 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
15. Y pŵer i wneud rheolau sefydlog ynghylch contractau.	Adran 135 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
16. Y pŵer i ystyried adroddiadau anffafriol gan y Comisiynydd Lleol.	Adran 31A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1974.

(**44**) Gweler hefyd adrannau 8 ac 20 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.